

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut

Heidi Viljanen

Vammaisneuvoston kokous 23.4.2026

Asiakasmaksuista säädetään laissa

- Asiakasmaksulaki (734/1992)
- Asiakasmaksuasetus (912/1992)
- Sosiaali- ja terveysministeriön ilmoitus eräistä indeksillä tarkistetuista sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (1057/2019)
- Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009)

Tavoitteena on, että asiakasmaksut ovat kohtuullisia, eivätkä luo esteitä palveluun hakeutumiselle. (STM)

- Asiakasmaksulaissa säädetään hyvinvointialueen järjestämien sosiaali- ja terveyspalvelujen
 - asiakasmaksuista,
 - maksuttomista palveluista,
 - maksukatosta,
 - maksun alentamisesta sekä
 - kaikkia maksuja koskevista yleisistä säännöksistä kuten maksun perimisestä ja maksuja koskevasta muutoksenhausta.
- Hyvinvointialue voi päättää ottaa käyttöön pienemmät maksut tai antaa palvelun maksutta. Hyvinvointialue ei saa periä palveluista niiden tuotantokustannuksia suurempaa maksua.

- Sosiaali- ja terveystalvelut ovat joko
- maksuttomia tai
- asiakasmaksu on tasasuuruinen tai
- asiakasmaksu määrättyy tulojen ja perhesuhteiden mukaan (ns. tulosidonnainen maksu).

Maksuttomia palveluja (esimerkkejä)

- Alle 18-vuotiaiden terveyskeskuskäynnit, poliklinikkamaksut, hammashoito
- Äitiys- ja lastenneuvola
- Kouluterveydenhuolto ja opiskeluterveydenhuolto
- Tartuntatautilain mukainen hoito, esim. rokotukset
- Laboratorio- ja röntgentutkimukset
- Seulonnat
- Apuvälineet ja kuntoutusohjaus

Tasasuuruiset asiakasmaksut (esimerkkejä)

- Terveyskeskusmaksu
- Sairaalan poliklinikkakäynti
- Lyhytaikainen laitoshoido (esim. sairaalan vuodeosastohoito)
- Fysioterapiakäynti
- Kotisairaalan hoitokäynti
- Yhteisöllisen asumisen ateriamaksu/kk
- Suuhygienisti, perusmaksu
- Peruuttamaton vastaanottoaika

Maksujen tarkistamisessa käytetään kansaneläkeindeksiä

Tulosidonnaiset asiakasmaksut (esimerkkejä)

- Säännöllinen kotihoito
- Pitkäaikainen palveluasuminen
- Perhehoito

Maksujen perusteena käytettävät tulorajat tarkistetaan työeläkeindeksin mukaisesti

- Asiakasmaksut tarkistetaan joka toinen vuosi.
- Viimeisin indeksitarkastus korotti asiakasmaksujen enimmäismäärää 1.1.2026 alkaen
- Erillinen muutos: Käyttämättä jätetyn palvelun maksu 56,70 € -> 73,70 €
- Hyvinvointialue määrää ja perii järjestämisvastuullaan olevan palvelun maksut
- Hyvinvointialue voi päättää ottaa käyttöön pienemmät maksut tai antaa palvelun maksutta

Esimerkkejä muutoksista (Sata-alue)

• 2025

Maksukatto 762 €

Terveyskeskuskäynti 28,20 €

Sairaalan poliklinikkamaksu 66,70 €

Päiväkirurginen toimenpide 218,70 €

Turvapuhelin/kk 49,50 €

Lyhytaikainen laitoshoido/vrk 66,90 €

-maksukaton jälkeen 25,10 €

2026

Maksukatto 815 €

Terveyskeskuskäynti 30,20 €

Sairaalan poliklinikkamaksu 71,30 €

Päiväkirurginen toimenpide 233,80€

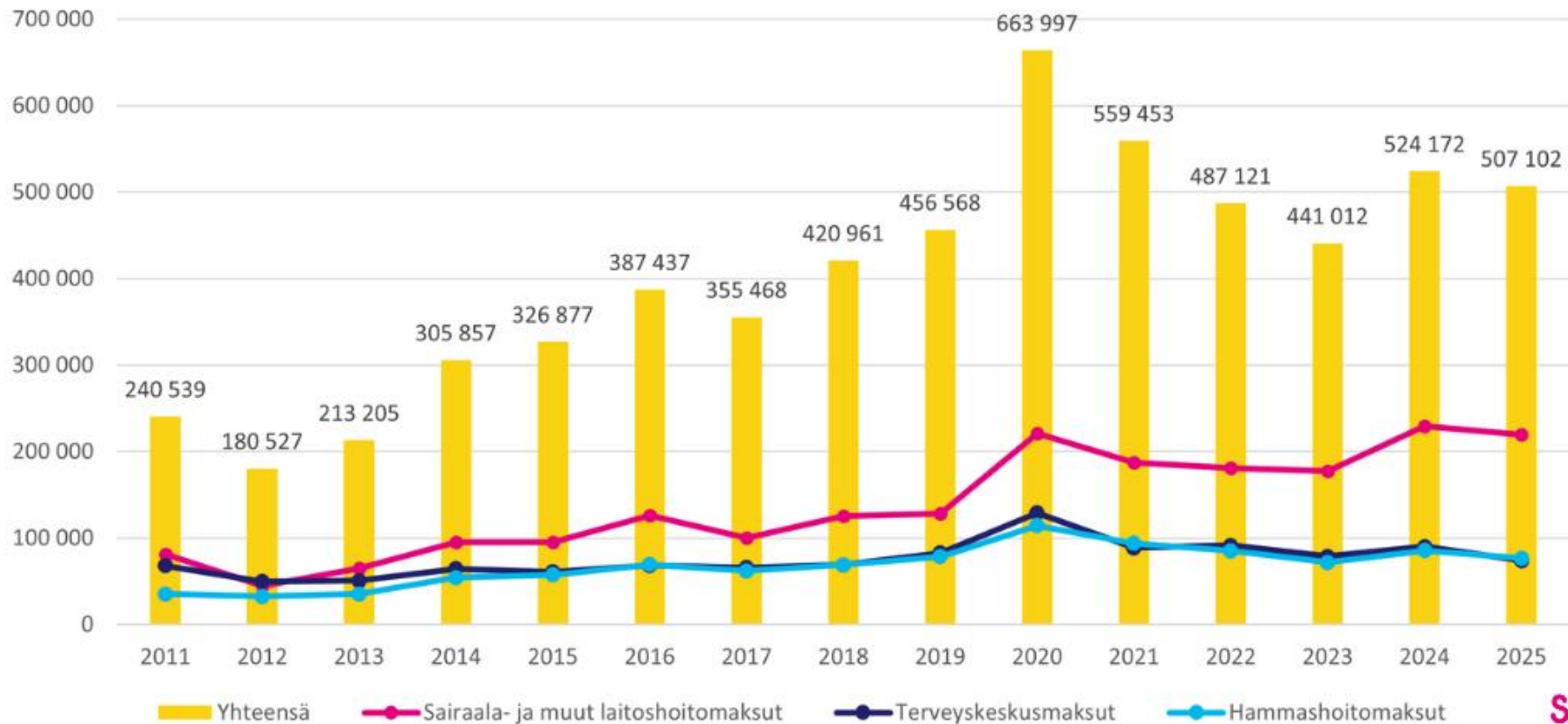
Turvapuhelin/kk 51,10 €

Lyhytaikainen laitoshoido/vrk 71,50€

-maksukaton jälkeen 26,80 €

Uloottoon vireille tulleet asiakasmaksut 2011–2025

Lähde: Uloottolaitos

SOSTE

Satakunnan tilanne

- Ulosotot
- vuonna 2024: 16 657 kpl
- vuonna 2025: 14 580 kpl (-12,5 %)

Lähde: Ulosottolaitos

Kehysriihi 22.4.2026

- ”Hyvinvointialueiden järjestämiin palveluihin säädetään uusia asiakasmaksuja ja joitain asiakasmaksuja korotetaan. Muutokset kasvattavat maksutuloja noin 88 miljoonalla eurolla vuonna 2027 ja noin 106 miljoonalla eurolla vuodesta 2028 alkaen. Asiakasmaksuja korotetaan myös osana sosiaalihuollon palvelu-uudistusta”
- Asiakasmaksujen osuus hyvinvointialueiden rahoituksesta on noin kuusi prosenttia.

Maksut nyt:

Päiväkirurgian maksu 233,80 €
Terveyskeskusmaksu 30,20 € + 20 %
Poliklinikkamaksu 71,30 €
Hammashoidon maksut

Korotuksen jälkeen:

257,20 € (+ 23,40 €)
36,24 €
78,40 € (+7,10 €)
korotetaan